

Protocol Sociale veiligheid
2025-2026

Inleiding

Op basisschool De Punt werken wij aan een schoolcultuur waarin respect, inclusie en veiligheid vanzelfsprekend zijn. Wij vinden pesten onacceptabel en vinden dat iedereen (leerlingen, leerkrachten én ouders) samen verantwoordelijk zijn voor een fijne en veilige schoolomgeving. Wanneer wij signalen van pestgedrag opvangen, nemen wij deze serieus. Wij werken dan via de Oplossingsgerichte Pest Aanpak (OPA). De Oplossingsgerichte Pest Aanpak richt zich niet op straffen, maar op herstel, verantwoordelijkheid en empathie. Bij OPA krijgt het slachtoffer steun vanuit de groep, worden de pester(s) en meeloper(s) actief betrokken bij oplossingen en ligt de nadruk op herstel en toekomst.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Inhoudsopgave	2
Gedragsregels	3
Preventief handelen	4
Gouden weken	4
Kwink	4
Klassengesprekken en groepsopdrachten	5
Zichtbare afspraken	5
Pesten	7
Wat is pesten?	7
Rollen binnen pesten	7
Signalen van pesten	7
Verantwoordelijkheden	8
Leerkrachten	8
Coördinator sociale veiligheid	8
Directie	8
Leerlingen en ouders	8
Medezeggenschapsraad (MR)	8
Oplossingsgericht Pest aanpak	9
Interventie	9
Maatregelen	11

Gedragsregels

De visie van OBS De Punt en Kwink vormen de basis van ons onderwijs en ons dagelijks handelen. Vanuit de visie en de Kwinkslagen ontstaat een gedeeld begrip van wat we van elkaar mogen verwachten.

Onze gedragsregels zijn:

1. Wij praten aardig en met respect.
2. Wij denken na voordat we iets doen of zeggen.
3. Wij houden rekening met elkaar.
4. Wij blijven rustig en lossen problemen samen op.
5. Wij houden ons aan de afspraken.

Basisschool De Punt is van mening dat alle betrokkenen bij de school verantwoordelijk zijn om deze afspraken na te leven. Wanneer iemand zich niet aan de afspraken houdt, zullen wij op een positieve en het liefst preventieve manier hiermee omgaan. Wij vinden het belangrijk dat iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt.

Preventief handelen

Gouden weken

Bij de Gouden Weken refereren wij naar de eerste vier tot zes weken na de zomervakantie. De Gouden Weken worden ingezet om de interactie tussen leerkracht en de leerlingen te smeden en kneden voor een fijne sfeer in de groep. Dit zorgt voor een stevig fundament, het hele schooljaar lang. Bij de Gouden Weken ligt het accent op groepsvormende activiteiten en oudercontact.

Na de kerstvakantie, grofweg halverwege het jaar, noemen wij de zilveren weken. Het onderhouden van je groep is natuurlijk een continu proces en na een pauze, zoals de kerstvakantie, kan het fijn zijn de groep weer een oppepper te geven. Bepaalde afspraken versloffen of zijn minder relevant of handig gebleken. Deze weken staan in het teken van meer doen van wat er werkt en dat wat niet werkt anders te doen of achterwege te laten.

Kwink

Kwink is een preventieve interventie die als hoofddoel heeft om verstorend gedrag in de klas te voorkomen en van de klas een positieve groep te maken. De methode is gericht op leerlingen van groep 1 tot en met 8 in het primair onderwijs.

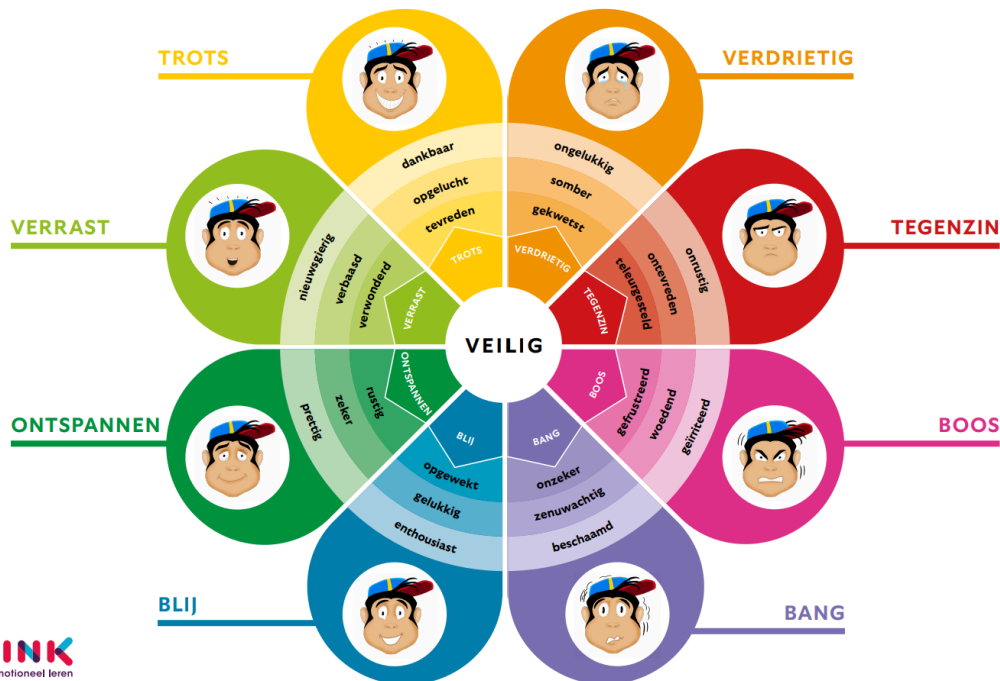
Er zijn verschillende factoren die verstorend gedrag bij kinderen veroorzaken en ervoor zorgen dat een groep geen positieve groep is. Eén van de oorzaken voor het vertonen van verstorend gedrag is sociale incompetentie. Dit blijkt een belangrijke voorspeller voor problemen bij de ontwikkeling van kinderen. Om sociaal competent gedrag te kunnen laten zien, heb je sociale vaardigheden nodig. Hier richt Kwink zich dan ook op. De interventie is gebaseerd op de vijf essentiële sociaal emotionele competenties. Deze zijn vertaald naar gewenst leerlinggedrag in de vorm van kwinkslagen. De kennis, vaardigheden of attitude bij dit gewenste gedrag worden verworven tijdens de lessen. Kinderen zullen hiervan sociaal competent worden. Door aan te sluiten bij de groepsfasen en gestructureerd te werken aan een rijke emotiewoordschat zal een positieve groep ontstaan. Gedurende de acht jaren op de basisschool leert een kind 75 emotiewoorden aan en wordt het gestimuleerd deze te gebruiken.

Er zijn in totaal vijf kwinkslagen opgesteld. De kwinkslagen zijn gericht op het gewenste gedrag en hoe wij dit tot stand laten komen.

- Wij praten als een aardigspreker
 - Denk na voordat je iets zegt
 - Zeg wat je ziet
 - Zeg het op een aardige manier
- Wij denken als een keuzechecker
 - Wat kan ik kiezen?
 - Wat wil ik kiezen?
 - Wat betekent dat voor een ander?
 - Dit is mijn keuze
- Ik gedraag mij als een verderkijker
 - Kijk naar de ander?
 - Wat zie je?
- Ik gebruik de zelfontspanner
 - Wees stil
 - Adem in, adem uit, voel je lijf

- Kijk rustig om je heen
- Ik ben een zelfvertrouwer
 - Sta stevig
 - Gebruik een helpende gedachte
 - Doe wat je kunt

Kwink emotiewiel

Klassengesprekken en groepsopdrachten

Naast Kwink zorgen wij in de klassen dat er aandacht is voor klassengesprekken en om groepsopdrachten uit te voeren.

Door regelmatig met leerlingen in gesprek te gaan over sociaal gedrag, gevoelens en omgangsvormen, leren zij respectvol communiceren, naar elkaar luisteren en elkaar beter te begrijpen. Dit draagt bij aan een veilig en positief klaslimaat.

Tijdens groepsopdrachten leren leerlingen samenwerken met verschillende klasgenoten. De focus ligt hierbij op wederzijds respect, verantwoordelijkheid en het voorkomen van buitensluiting. Door te variëren in groepssamenstellingen krijgen alle leerlingen de kans om mee te doen en zich gezien te voelen.

Zichtbare afspraken

Binnen de school werken we met eenduidige en herkenbare afspraken vanuit Kwink en onze eigen gedragsregels. Deze afspraken zijn zichtbaar aanwezig in alle groepen. Door deze gezamenlijke en schoolbrede aanpak weten leerlingen wat er van hen verwacht wordt, ongeacht de plek of de leerkracht. Dit zorgt voor duidelijkheid, voorspelbaarheid en een

veilig schoolklimaat, waarin respectvol gedrag wordt bevorderd en pestgedrag wordt voorkomen.

Pesten

Wat is pesten?

Pesten is herhaald, opzettelijk gedrag waarbij een leerling wordt gekwetst of schade ervaart. Vaak is er sprake van machtsverschil, waardoor het slachtoffer zich niet goed kan verdedigen.

Pesten is iets anders dan een eenmalige ruzie of plagerij. We spreken van pesten wanneer het gedrag structureel terugkomt of aanhoudend is.

Vormen van pesten

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen, spullen afpakken.
- Verbaal: schelden, belachelijk maken, bedreigen.
- Relationeel: buitensluiten, roddelen, negeren.
- Digitaal: kwetsende berichten, foto's of video's verspreiden, online uitsluiten.

Rollen binnen pesten

Pesten is een groepsproces. Leerlingen kunnen in verschillende gedragsrollen terechtkomen; deze rollen zeggen iets over het gedrag in een situatie, niet over het kind zelf.

Rollen

- Pester: zet het pestgedrag in gang en houdt het in stand.
- Assistent: helpt de pester actief.
- Versterker: moedigt het pesten aan, bijvoorbeeld door te lachen of te kijken.
- Slachtoffer: is het doelwit van het pestgedrag.
- Verdediger: komt op voor het slachtoffer en helpt de situatie te verbeteren.
- Buitenstaander: ziet het gebeuren, maar grijpt niet in.

Met Kwink stimuleren wij leerlingen om actief de rol van verdediger te kiezen: melden, helpen en opkomen voor elkaar.

Signalen van pesten

Een goede aanpak van pesten begint bij het vroegtijdig signaleren van gedrag en het zorgvuldig vastleggen van incidenten.

Leerkrachten letten dagelijks op veranderingen in gedrag, interacties en groepsdynamiek. Ook digitale signalen via sociale media, apps of online spelletjes krijgen aandacht als gedrag op school. Leerlingen en ouders worden actief gestimuleerd om vermoedens of ervaringen te melden.

Mogelijke signalen bij slachtoffers

- Angstig, gespannen of teruggetrokken gedrag
- Onverklaarbare beschadigde spullen of blauwe plekken

- School vermijden
- Somberegheid, weinig zelfvertrouwen, huilen of slecht slapen
- Altijd alleen spelen of geen vrienden meenemen
- Vage of ongeloofwaardige verklaringen over incidenten

Mogelijke signalen bij pesters

- Stoer of dominant gedrag
- Tergend of opstandig gedrag
- Roddelen of geruchten verspreiden
- Agressie of conflicten uitlokken
- Weinig inlevingsvermogen

Let op: Eén signaal betekent niet direct dat er sprake is van pesten, maar is wél reden om alert te zijn en door te vragen.

Verantwoordelijkheden

Een veilige school ontstaat wanneer iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Bij (vermoedens van) pestgedrag gelden de volgende taken:

Leerkrachten

- Signaleren en bespreken van (mogelijk) pestgedrag.
- Voeren van eerste gesprekken met betrokken leerlingen.
- Registreren van incidenten in ParnasSys.
- Betrekken van het ondersteuningsteam wanneer nodig.
- Terugkoppelen aan ouders en leerlingen.

Coördinator sociale veiligheid

- Ondersteunt leerkrachten bij het onderzoeken en aanpakken van pestgedrag.
- Volgt meldingen op en bewaakt het proces.
- Houdt toezicht op (complexe of terugkerende) incidenten.
- Analyseert patronen en adviseert over interventies en vervolgstappen.
- Is het aanspreekpunt voor ouders, leerlingen en medewerkers.
- Zorgt voor deskundigheidsbevordering rondom sociale veiligheid.

Directie

- Is eindverantwoordelijk bij escalatie.
- Beslist over maatregelen, sancties en de inzet van externe hulp.
- Zien toe op naleven protocol

Leerlingen en ouders

- Melden zorgen of signalen bij de leerkracht.
- Houden zich aan afspraken en werken mee aan herstel.
- Dragen actief bij aan een veilige en respectvolle groeps cultuur.

Medezeggenschapsraad (MR)

- Evalueert het beleid eens per jaar.
- Bewaakt structurele aandacht voor sociale veiligheid.

Oplossingsgericht Pest aanpak

Wanneer pestgedrag wordt gesignaleerd, volgen we een vaste aanpak:

1. Signaleren

- Leerkrachten nemen signalen altijd serieus.
- Gedrag wordt geobserveerd en vastgelegd in ParnasSys.

2. Informatie verzamelen

- Gesprek met het slachtoffer.
- Gesprek met de dader.
- Eventueel gesprekken met getuigen.

3. Ouders betrekken

- Ouders van slachtoffer én dader worden geïnformeerd. Situatie en aanpak worden toegelicht, met duidelijke afspraken voor thuis en school.

4. Interventie

- Individueel: gesprekken, opdrachten of training voor de pester.
- Slachtoffer: steun, buddy, extra aandacht in de klas.
- Groep: klassengesprek of gezamenlijke afspraken om herstel te bevorderen.

5. Monitoring en nazorg

- De leerkracht volgt dagelijks in de klas.
- Coördinator bewaakt wekelijks de voortgang.
- Korte terugkoppelingen in ParnasSys.

6. Escalatie

- Bij aanhoudend of ernstig pestgedrag: time-out, schorsing of externe hulp (bijv. Veilig Thuis, politie).
- De directie beslist over sancties en maakt hierin zorgvuldige en proportionale beslissingen.

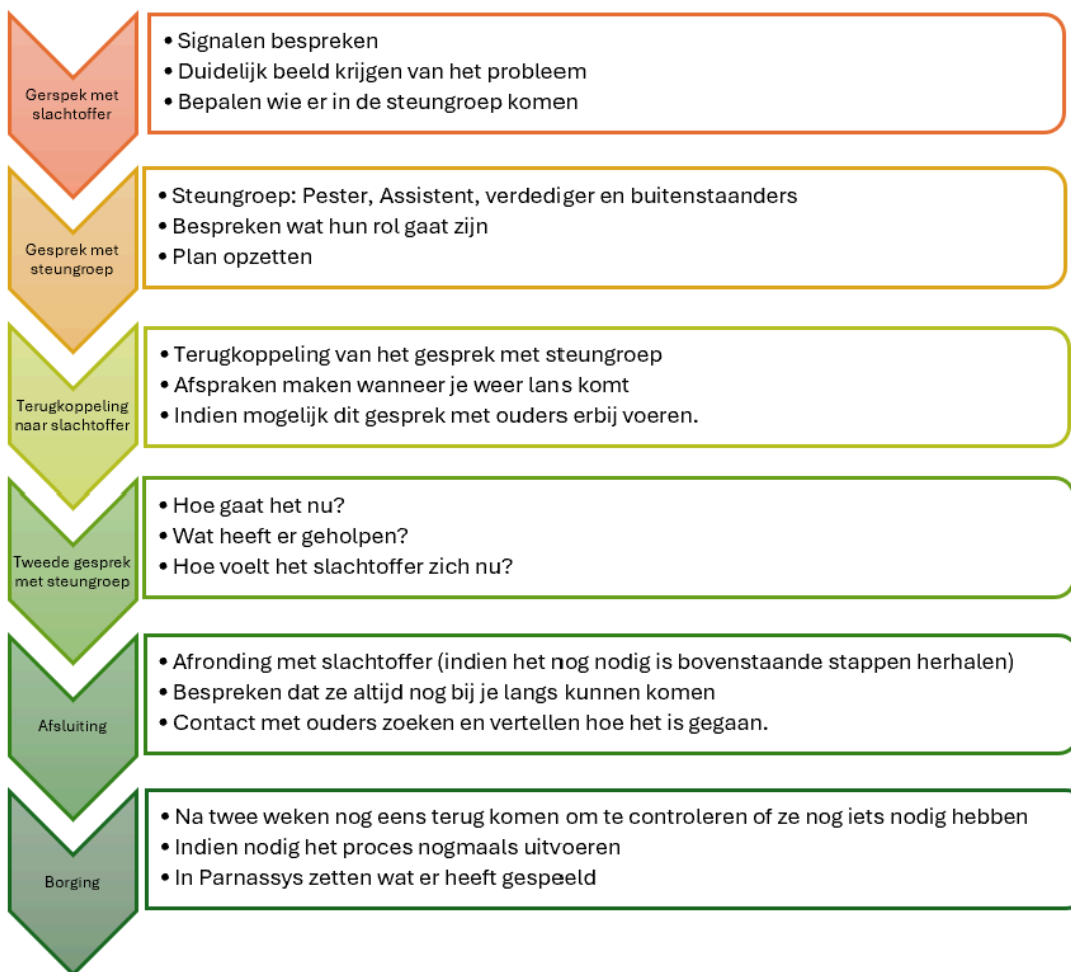
7. Evaluatie

- Na enkele weken volgt een evaluatiegesprek met leerling(en), ouders, leerkracht en coördinator.

Interventie

Wanneer pestgedrag hardnekkig is of eerdere interventies onvoldoende werken, zetten we de Oplossingsgerichte Pest Aanpak (OPA) in. Deze methode richt zich niet op straffen, maar op herstel, verantwoordelijkheid en empathie.

Deze aanpak versterkt de positie van het slachtoffer, pakt de groepsdynamiek aan in plaats van individueel gedrag en stimuleert empathie en duurzame gedragsveranderingen.

Maatregelen

Bij ons op school staat het herstellen van relaties altijd centraal. We helpen kinderen te begrijpen welk effect hun gedrag heeft op anderen en werken samen aan een veilige en fijne omgeving voor iedereen.

Wanneer pestgedrag aanhoudt of ernstig is, kan het nodig zijn om ook maatregelen te nemen.

Onze uitgangspunten zijn:

- Maatregelen zijn altijd duidelijk en passend bij het gedrag (voorbeelden van maatregelen kunnen zijn: gesprek met leerkracht, waarschuwing, time out in een andere klas, reflectieopdracht, schorsing of externe hulp).
- Het herstel van relaties blijft het belangrijkste doel: maatregelen gaan altijd samen met begeleiding.
- Ouders worden altijd betrokken bij belangrijke stappen.

Maatregelen alleen zijn nooit voldoende. Elke stap gaat altijd samen met begeleiding en nazorg, zowel voor het kind dat gepest wordt als voor het kind dat pest. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen zich veilig voelen en kunnen leren van de situatie.